

TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

**GUDIKATUR DR.
AUDREY DEMICOLI**

Seduta tas-6 ta' Frar, 2004

Talba Numru. 1325/2003

**Citadel Insurance plc hekk kif surrogata fid-drittijiet
tal-assikurat taghha lan Attard Portughes u l-istess
lan Attard Portughes**

vs

Joseph Mary Mintoff

It-Tribunal,

Ra l-Avviz fl-ismijiet premissi prezentat fl-1 ta' Lulju 2003 fejn gie mitlub li l-konvenut jigi kkundannat ihallas lill-atturi s-somma ta' elf u tlieta u sittin lira Maltin u tlieta u sebghin centezmu (Lm1063.73) rapprezentanti danni kagunati f'incident awtomobilistiku li sehh fis-7 ta' Ottubru 2002 fi Triq Gdida fi Triq San Gwakkinn Qormi, Mriehel bejn il-vettura bin-numru tar-registrazzjoni JBD 548 misjuqa minn Joseph Mary Mintoff u l-vettura bin-numru tar-registrazzjoni PDC 008, propjeta' ta' lan Attard Portughes

Kopja Informali ta' Sentenza

u assikurata mal-kumpanija attrici, liema ncident gara unikament tort tan-negligenza, imperizja u nuqqas ta' harsien tar-regolamenti tat-traffiku da parti tal-konvenut u ghall-liema ncident kien jahti unikament il-konvenut. Bl-ispejjes, inkluzi dawk ta' kull att kawtelatorju precedenti u tal-ittra ufficjali tal-21 ta' Mejju 2003 u ta' dik ipprezentata kontestwalment mal-Avviz a tenur tal-Kap. 104 tal-Ligijiet ta' Malta u bl-imghaxijiet sad-data tal-pagament effettiv.

Ra r-Risposta tal-konvenut fejn huwa eccepixxa s-segwenti:-

1. Illi t-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante li l-eccepjent ma jahtix ghall-incident de quo, liema ncident sehh unikament minhabba negligenza, traskuragni u nuqqas ta' tharis tar-regolamenti tas-sewqan da parti tal-attur Ian Attard Portughes.
2. Illi fi kwalsiasi kaz, u minghajr pregudizzju ghall-premess l-atturi jehtigilhom jippruvaw id-danni allegatament sofferti minnhom stante li l-istess huma kontestati.
3. Salv eccezzjonijiet ulterjuri.
4. Bl-ispejjes.

Sema' x-xhieda ta' Dr. Edmond Zammit Laferla, Ian Attard Portughes., ta' PS1101 Victor Aquilina u tal-konvenut. Ha konjizzjoni tac-cirkostanzi kollha tal-kaz u tad-dokumenti esebiti.

Sema; t-trattazzjoni tal-avukati difensuri tal-partijiet.

Ha konjizzjoni tan-noti ta' referenzi esebiti mill-partijiet.

Ikkunsidra:

Illi l-kawza tirrigwarda ncident awtomobilistiku li sehh fis-7 ta' Ottubru 2002, fl Triq Gdida fi Triq San Gwakkinn, l-Imriehel bejn il-vettura bin-numru tar-registrazzjoni PDC 008 misjuqa minn Ian Attard Portughes u assikurata taht polza tat-tip 'comprehensive' mas-socjeta' attrici u l-forklifter bin-numru tar-registrazzjoni JBD 548 misuq mill-

konvenut. Ian Attard Portughes kien hiereg minn triq laterali li taghti ghal fuq is-service road li hi parallella ma' Mriehel By-Pass filwaqt li l-konvenut kien qed jipprocedi f'din is-service road. Ian Attard Portughes xehed li huwa waqaf fil-kantuniera hdejn is-showroom tal-Honda, huwa ra lill-konvenut gejj min-naha tax-xellug tieghu qed jipprocedi fis-service road, huwa paqpallu l-horn ghaliex ra li ma kienx induna bih, izda inutilemmt ghaliex il-konvenut baqa' diehel fil-vettura tieghu bil-frieket tal-lifter.

Il-konvenut min-naha l-ohra jghid li huwa kien qed jipprocedi fis-service road meta hariglu Ian Attard Portughes mit-triq laterali u saret il-habta. Il-konvenut isostni li kien qed isuq lejn nofs it-triq u jichad li kien aljenat immedjatament qabel ma seh l-impatt.

Is-socjeta' attrici tiiritjeni li l-konvenut ghandu jitqies unikament responsabbli ghall-incident peress li huwa kien qed isuq fuq in-naha l-hazina tat-triq u ghalhekk baqa' diehel fil-vettura tal-assikurat taghha liema vettura kienet wieqfa filwaqt lil-konvenut isostni li s-sewwieq assikurat mas-socjeta' attrici ghandu jitqies unikament responsabbli ghaliex ma segwiex id-doveri ta' sewwieq hiereg minn triq laterali ghal fuq triq principali. Il-konvenut ghamel referenza ghall diversi sentenzi kemm tal-Qorti tal-Appell kif ukoll tal-Prim'Awla tal-Qorti Civili inkwantu jirrigwarda l-accertamenti li jrid jaghmel sewwieq li jkun hiereg minn triq laterali ghal fuq triq principali kif ukoll in kwantu jirrigwarda vetturi gejjin *wrong side* minn fuq triq principali li jahbtu ma' vettura hierga minn triq laterali.

Bir-rispett kollu dovut lill-abbli difensur tal-konvenut it-Tribunal ma jirritjeniex li l-gurisprudenza li ghamel referenza ghaliha l-konvenut fin-nota ta' referenzi tieghu hija appliakbbli ghal kaz odjern u dan ghas-semplici fatt li s-sentenzi citati kollha jirrigwardaw sewwieq hiereg minn triq laterali u iehor qed jipprocedi fit-triq principali. Fil-kaz odjern il-konvenut ma kienx qed jipprocedi fit-triq principali izda *f'service road* parallella mat-triq principali. It-Tribunal huwa tal-fehma li sewwieq li qed jipprocedi *f'service road* qatt ma jista' jitqies li ghandu l-istess drittijiet ta' sewwieq li jkun qed isuq fi triq principali. Fir-rigward issir referenza

ghal sentenza tal-Qorti tal-Magistrati tal-1 ta' Marzu 1993 fil-kawza fl-ismijiet **'Anthony Savona nomine vs David Collect' (Avviz Numru 1385/92MM)** fejn il-Qorti stabbiliet li min ikun qed jipprocedi ghad-dritt fis-*service road* u jaqsam triq laterali li tisporgi ghal fuq l-istess *service road* ma jistghax jahgmel hekk b'impunita' – **"Jinkombi fuqu wkoll il-massimu ta' pprudenza u ghandu jieqaf fit-tarf u jesplora t-Triq Geronimo Aboss (it-triq laterali f'dak il-kaz) qabel ma jaqsamha u jkompli fi triqtu"**. Is-sewwieq li jkun qed jipprocedi fis-*service road* ghandu l-obbligu li jieqaf u jesplora t-triq fl-inkrocju daqs kemm ghandu s-sewwieq li jkun hierieg mit-triq laterali li tisporgi ghal fuq is-*service road*. Fl-imsemmija sentenza il-Qorti qalet ukoll li **"f'dan l-inkrocju hadd ma ghandu drittijiet jew precedenzi u s-sewwieqa ghandhom jieqfu u jesploraw sew it-toroq qabel ma jkomplu fit-triq taghhom"**.

Fl-kaz odjern is-socjeta' attrici ssostni li s-sewwieq li kien qed isuq il-vettura assikurata maghha kien wieqaf qed jesplora t-triq qabel ma sehh l-impatt izda jekk wiehed jexamina r-*Road Accident Report* (a fol. 47 et seq.) isib li l-verzjoni li ta lan Portughes 'a tempno vergine' kienet kemmxejn differenti mill-verzjoni li ta meta xehed quddiem dan it-Tribunal. Minn dan ir-rapport fil-fatt jirrizulta li 'a tempo vergine' Attard Portughes qal hekk:-

"Kont gej fi Triq San Gwakkinn gewwa l-Imriehel minn mal-genb tax-showroom Zammit Group of Companies (Honda), waqaf fil-kantuniera ghax rajt il-fork lifter gej. Bdejt indoqq il-horn peress li x-xufier ma kienx qed ihares, izda baqa' diehel fuqi".

It-Tribunal jidhirli li l-verzjoni moghtija 'a tempo vergine' hija aktar verosimili stante li kif gie ribadit diversi drabi din il-verzjoni moghtija immedjatament wara li jsehh l-incident tkun tiriifletti dak li verament gara ghaliex is-sewwieq ma jkun tkellem ma hadd u ma jkollux cans ivarja l-verzjoni kif l-aktar jaqbel lilu fic-cirkostanzi. Jidher ghalhekk li lan Attard Portughes kien diga" beda hierieg ghal fuq is-*service road* u waqaf biss ghaliex ra il-*forklifter* gej. Il-posizzjoni tal-vettura ta' Attard Portughes kif riportata fl-

isksizz fil-fatt hija sporguta aktar il-barra mill-kantuniera tat-triq laterali li kiwn hierieg minnha u mill-vetturi li hemm parkeggjati man-naha tax-xellug taghha. Dan ifisser li Attard Portughes kien sporga ghal fuq it-triq principali minghajr ma zamm *a proper lookout* kif kien tenut li jaghmel qabel ma jiiibda jisporgi ghal fuq is-*service road*. Kif intqal aktar il-fuq, huwa waqaf biss malli ra l-vettura tal-konvenut gejjja lejha u dan meta kien digha rifes fuq is-*service road*. Attard Portughes jipprova jiggustifika l-fatt li huwa sporga ghal fuq it-triq principali billi jghid li huwa bifors kellu jaghmel hekk sabiex ikollu vizwali ahjar minhabba l-vetturi li kien hemm parkeggjati man-naha tax-xellug tieghu. It-Tribunal jidher li l-isplaj li hemm fit-tarf tat-triq li kien hierieg minnha Attard Portughes qeda' hemm apposta sabiex tippermetti lis-sewweiqta hiergin minn dik it-triq vizwali ahjar tat-traffiku li jkun qed jipprocedi fuq is-*service road* u li Attard Portughes ma kellux ghalfejn jirfes ghal fuq is-*service road* biex ikollu vizwali ahjar.

Fil-fehma tat-Tribunal iz-zewg sewwieqa nvoluti fl-incident odjern it-tnejn ikkontribwew ghall-akkadut u f'porzjonijiet indaqs u dan ghas-segwenti ragunijiet:-

1. Ian Attard Portughes ghaliex ittenta jibda hierg ghal fuq is-*service road* minghajr ma zamm *a proper lookout* ghat-traffiku li kien qed jipprocedi fl-imsemmija *service road*.
2. Il-konvenut ghaliex ma waqafx fl-inkrocju kif kien tenut li jaghmel u ghaliex kien qed isuq parzjalment fuq in-naha l-hazina tat-triq kif jidher evidenti mill-iskizz. Rigwardanti l-fatt li l-konvenut kien qed isuq parzjalment fuq in-naha l-hazina tat-triq irid jinghad li s-*service road* in kwistjoni tidher li hija pjuttost dejqa u inoltre l-vetturi parkeggjati komplew jillimitaw il-parti karreggjabbli tat-triq.

Il-quantum tad-danni reklamati mill-atturi bl-ebda mod ma gie kontestat mill-konvenut u fi kwalunkwe kaz l-atturi producew l-ircevuti relattivi ghad-danni minnhom reklamati liema danni huma kompatibbli mad-dinamika ta' kif sehh l-incident. Id-danni reklamati mill-atturi jammontaw ghas-somma ta' Lm1063.73 u in vista tal-fatt li

Kopja Informali ta' Sentenza

il-konvenut qed jigi akkollat ghall-50% tar-responsabilita' ghall-incident de quo huwa ser jigi kkundannat ihallas lill-atturi nofs dan l-ammont u cioe' is-somma ta' hames mija u wiehed u tletin lira Maltin u sitta u tmenin centezmu (Lm531.86),

Ghal dawn il-motivi, t-Tribunal jaqta' u jiddeciedi billi jilqa' t-talbiet attrici limitatament ghall-ammont ta' hames mija u wiehed u tletin lira Maltin u sitta u tmenin centezmu (Lm531.86) u jikundanna lill-konvenut ihallas dan l-ammont ta' hames mija u wiehed u tletin lira Maltin u sitta u tmenin centezmu (Lm531.86), bl-imghax pagabbli mid-data tal-prezentata tal-Avviz sal-hlas effettiv.

L-ispejjes ta' din l-istanza, nkluzi dawk tal-ittra ufficjali tal-21 ta' Mejju 2003 u dawk tal-ittra ufficjali prezentata kontestwalment mal-Avviz ai termini tal-Kap.. 104 tal-Ligijiet ta' Malta ghandhom jithallsu in kwantu ghal nofs mill-atturi u nofs mill-konvenut.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----